

MONOGRAFIES D'ART

(ARQUITECTURA)

A. PUIG GAIRALT

PER

JOAN SACS

*31 reproduccions d'edificis
i projectes*

A. PUIG GAI RALT

JOAN SACS

A. PUIG GAIRALT

*31 reproduccions d'edificis
i projectes*

Antoni Puig Gairalt

Heu's ací un arquitecte jove, sense obres extraordinàriament grans en el seu passat que encara és massa curt, artista sense reclam, allunyat del favor oficial, distanciat de la política i del favoritisme o de la política d'afavoriment, un home de carrera que ha començat tard els estudis i que no obstant, a desgrat d'aquests impediments aconsegueix cridar l'atenció, fer-se un nom i enronadar-se de simpaties. Es més: tot just Puig Gairalt

havia començat a manifestar-se ja aconseguí un crèdit i una estimació que la crítica més adversa no podia deixar de destil·lar en les censures. Puig Gairalt neix a l'activitat arquitectònica amb tots els entusiasmes puerils i amb totes les in experiències de l'aprenent, però ja aleshores se'n emporta la confiança i la simpatia de la gent madura, dels coneixedors i dels dilettanti, de la gent tol·lerant i de la gent exigenta.

I és que Puig Gairalt, ja des del començament, se'ns presenta com un bon intuïtiu. Un intuïtiu que posseeix la gràcia de delatar aquest do d'intuïció. Els profans i la gent de l'ofici tenim consciència del bon destí assenyalat a aquest arquitecte i de la via que, més o menys tortuosament, l'artista fa cap a aquest destí. Puig Gairalt ens dóna entenent, sense que ell s'ho proposi, d'un seguit de virtuts que per a tots els que atensem la seva evolució són garanties de reeiximent: cap clar, vocació, bon gust, bona preparació, salut de l'esperit i del còs, joventut pletòrica, esguard panoràmic, sentiment artístic, sentiment poètic, ardidesa i, ço que ningú no diria que pogués ésser una condició o virtut artística: el do de gents. Per virtut de la sociabilitat Puig Gairalt ha eliminat el vici d'orgull que sovint encalla, que fa voluntàriament i conscientament perseverar en el mal camí o bé restar plantat en un carreró sense sortida. El nostre arquitecte no vol limitar-se: està disposat a fer mil viratges en l'ample món si li

calgués; no es vol casar amb una teoria, encara que fos la més bella. Fins a la mort vol estar en actitud d'arquitecte arquitecturant, pensant l'arquitectura i fent-la continuament; no pas amb la pretensió d'innovar sino amb la dèria de no imitar, de no repetir a la manera mecànica i consuetudinària, segons la seva manera de pensar, d'un perfecte mestre d'obres.

Ja comprendràs, doncs, lector, que Puig Gairalt és un arquitecte intel·lectualista. Que en el seu concepte de l'arquitectura hi ha bona dosi de literatura; no tanta literatura com la que admirem en el concepte que de l'arquitectura, posem per cas, té En Paul Valéry; però sí la dosi indispensable a un arquitecte de la moderna Europa culta. Paul Valéry té literatura d'aquesta que podriem anomenar arquitectofilica per a donar i per a vendre, per a embafar i per a marejar. Puig Gairalt ne té per a ell tot sol, justa la quantitat que li cal per a raonar l'arquitectura en tant que arquitecte i no pas en tant que literat.

N'hi ha prou en sentir parlar a Puig Gairalt per a convèncer's d'això que acabem d'apuntar: desseguida hom percep que aquest hom sab parlar perquè li agrada parlar, com al pintor li plau de pintar; i tot plegat perquè l'home té coses importants per a dir. Es aquí on hom es convenç que Puig Gairalt té el cap clar. Al cap d'avall d'una de les seves converses sobre l'arquitectura, l'audi-

tor o el dialogador comprén com i fins a quin punt la vocació d'aquest home és sincera i impetuosa. Del seu bon gust en parlen prou clarament inclús les obres primerenques, en les quals l'inexperiència el sorpren amb desproporcions i efectes que en el projecte no es revelaven. El gust, l'estil si voleu, de Puig Gairalt no és en ell una virtut del tot innata, potser. Hom creuria endevinar, en tractar aquest artista, que la educació dels sentits i dels sentiments hi ha fet molt en el refinament del gust i que encara hi tindrà molta participació; també hi ha participat la seva sanitosa complexió moral i física. En el gust o en l'estil de l'arquitecte que ara fa parlar hi ha també molta de salut: equilibri, solta, lògica, fortitut i particularment una punta de sensualitat prou ben administrada per a que faci viure la pedra i els maons ordenats utilitariamente, sense que, d'un cantó, no li'n pervingui fredor o rigidesa mortal i, d'altra banda, tampoc la morbositat i podridura dels barroquismes.

Per això aquest arquitecte és tan cast en la ornamentació—potser sovint ho sigui massa i tot, com p. e. en la casa que reproduceix la figura 6. Potser també, a causa d'aquesta preconcebuda severitat, quan decideix ornamentar ho fa de manera massa rígida i sistemàtica, com pot ésser el cas de la casa de lloguer que retraten les figures 25 i segg. Però remarcuem de quina manera tan original i moguda l'arquitecte sab neutralitzar aquesta

indigència ornamental bo-i trencant la monotonia de les obertures, habitualment simètriques, en el major rigor del mot, en les cases de lloguer. Aquesta sensible dissimetria que és un dels elements més vivificadors de l'arquitectura migeval; aquesta disparitat de formes i de mides, de col·locació i d'ordenació que coloreix de tan subtil manera l'art grec i moltes construccions romanes; que hom retroba, cada dia més variada, fins en l'arquitectura de l'Egipte faraònic, tot això Puig Gairalt, que a desgrat de la seva ardidesa és un home que es reconeix estretament lligat amb el passat, ho ha assimilat amb una finor avui dia gens comú. I és en virtut d'aquesta subtileza que tal o qual edifici projectat i realitzat per Puig Gairalt se us ofereix d'una màxima simplicitat, com una barraca de guardagulles, i, no obstant us encisa. Divergències, dislocacions, desnivellaments, assimetries, inclinacions més o menys perceptibles al primer cop d'ull, o persistentment imperceptibles, articulen l'anatomia d'aquestes cases i les hi atorguen una vida que fins alguna vegada sembla intel·ligenta: hi ha alguna d'aquestes arquitectures que hom diria que posseeix certa vitalitat facial, aquest gairalt tan impressionant que hom percep en esguardar certes velles cases patinades pels segles, les velles cases coordinades amb les idees i voluntat més ingènues, idees i voluntat menys mecanitzades que les que mouen a l'arquitectura moderna corrent. El dia

que les architectures de Puig Gairalt aconseguixin la patina del temps, sempre prestigiosa en l'arquitectura, aquest esguardar, aquest garlar i aquest pensar devindran més aparents, tan colpidors potser com en la més sensible arquitectura similar de l'antigor.

Això deu ésser degut a que la concepció que Puig Gairalt s'ha fet de l'arquitectura no és pas tan moderna, enc que sigui tan ardida, com ell es pensa, sinó que és degut justament a la seva antigor. En reaccionar contra la fredor i contra la gratuïta fantasia de l'arquitectura moderna i per tan en voler esdevenir més modern que els moderns, Puig Gairalt s'ha vist obligat forçosament a reaccionar contra la pocassolta i la insensibilitat. El resultat naturalíssim fou el de retrobar-se amb la sensibilitat i la solta, ço que en arquitectura sembla ésser els dos caires d'una sola cosa, ço que era el motor principal de l'arquitectura antiga.

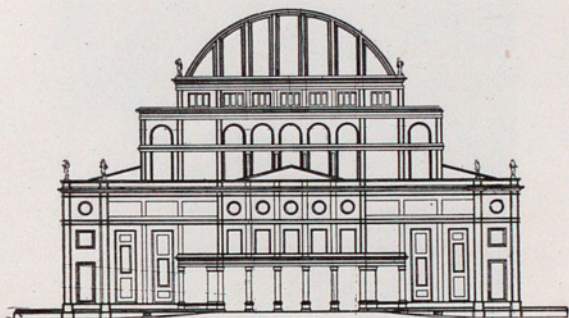
En l'arquitectura migeval, que és la més relacionada amb la que ara practica Puig Gairalt, la lògica no és pas la mateixa que la dels arquitectes moderns, no és la lògica matemàtica que és indispensable el mateix als arquitectes que als enginyers d'avui dia i que comana l'esperit, el sentiment i el gust; no: la lògica dels arquitectes migevals és més intuïda que discursiva; és certament mecanitzada fins a cert punt per la matemàtica, però per damunt de tot és lògica de sentiment i de sentit-

comú. Les necessitats de la vida familiar són les que comanen primera i principalment la forma interna del edifici, i aquest interior al seu torn és el qui comana la façana o les façanes i les hi dóna aquell imprevis de la màxima dissimetria que mai no cansa a la vista. Ben al revés de l'arquitectura moderna, que concep de primer la façana regular i fa que aquesta comani la disposició interior. Això per a les línies generals. En quan al detall o a l'ornament, l'arquitecte migeval el distribueix a la bona de Déu, sense prejudicis d'unitat ideal; aquell arquitecte prou sab que una altra mena d'unitat més terrena, més humana, més vivent li'n pervindrà, a l'edifici, d'aquelles generatrius que són la sensibilitat i la solta. Aquesta és l'unitat de l'arbre, la del cos humà i la del cos dels animals, on la lògica conjuga amb la diversitat; aquella altra unitat és la dels cristalls o bé l'abstracta, la que concebeix una casa com un cub, com un cilindre, com un con, o bé com una piràmide perfectes.

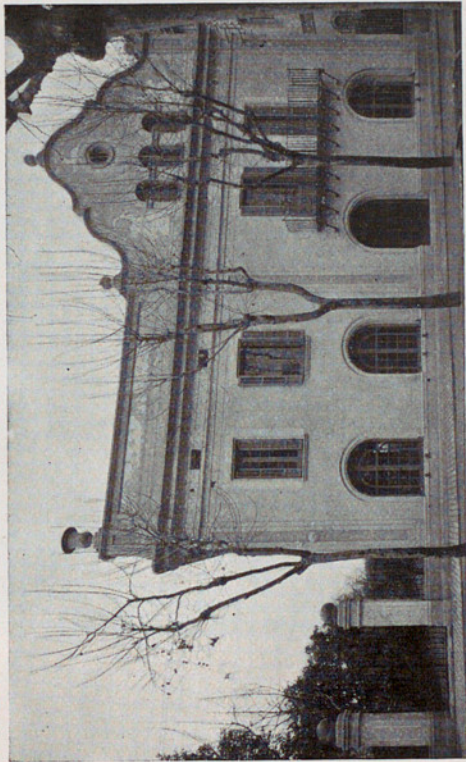
Es clar que la urbanització moderna de les grans ciutats no autoritza o dificulta l'exercici d'aquesta arquitectura sensible i de profunda solta; i és per això que els arquitectes només poden aplicar-la a l'arquitectura rural. Però aixís i tot, veieu com Puig Gairalt en la casa de lloguer del carrer Ample de Barcelona i en la casa de Sabadell que reproduïxen les fig. 29 i 30 ha sapigut vèncer aquestes dificultats. En la casa de les fig. 25 i segg.

L'esforç és major perquè a l'arquitecte només li ha estat permès de reformar una antiga casa de lloguer ordenada prèviament segons l'ideal de prestatgeria que presideix a l'arquitectura de cases de lloguer de les grans ciutats. Això vol dir que en projectar-la de planta, l'arquitecte que ens ocupa en aquesta monografia sabrà anar encara més enllà en la diversió d'elements interns i frontals; i això és el que Puig Gairalt projecta fer en la casa que ha començat en la Granvia Laietana, de Barcelona. Això vol dir que àdhuc una casa de lloguer pot respondre racionalment i noble a les necessitats del urbanisme modern sense obligació de recórrer a l'absurda i enguñosa sinetria i igualtat dispositiva és el comú denominador tan en l'interior com el exterior, de les cases modernes de lloguer; vol dir també que l'arquitectura moderna de les grans ciutats i de la ruralia pot ésser sensible sense necessitat de rebuscaments, fantasies ni fantasmagories. Per a un arquitecte modern no és pas poca cosa el formular això i després reeixir-ho, com ha fet Puig Gairalt.

JOAN SACS

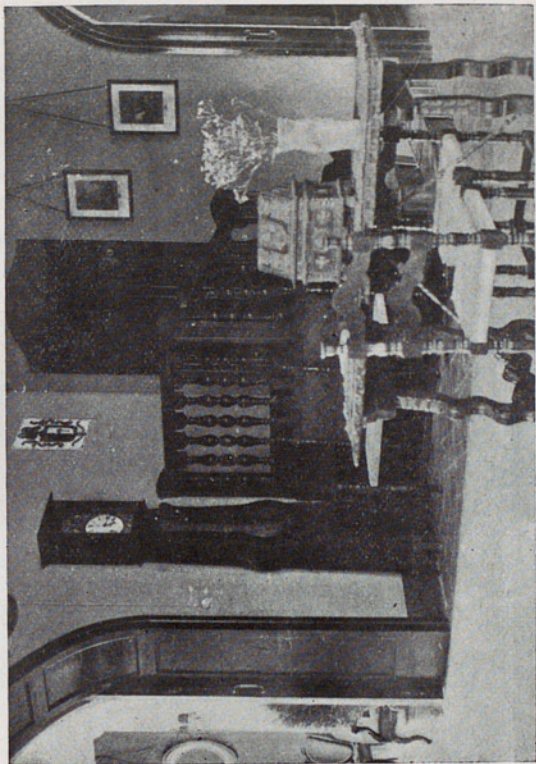

PROJECTE DE SALA
DE MUSICA
fet a l'Escola
en l'any
1918

Reforma de dos cases a Sardanyola
M. G. d'A.

1919

Reforma a Sardanyola
M. G. d'A.

Hall - 1919

Taller - estudi. Barcelona
F. V.

1920

Taller - estudi. Barcelona
F. V.

1920

1000

1000

Reforma a Sardanyola
A. A. d'E.

1920

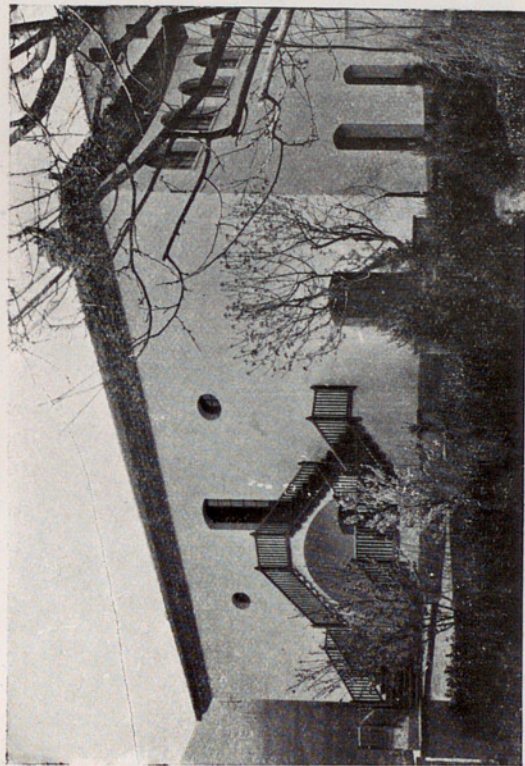
Reforma a Sardanyola
A. A. d'E.

1920

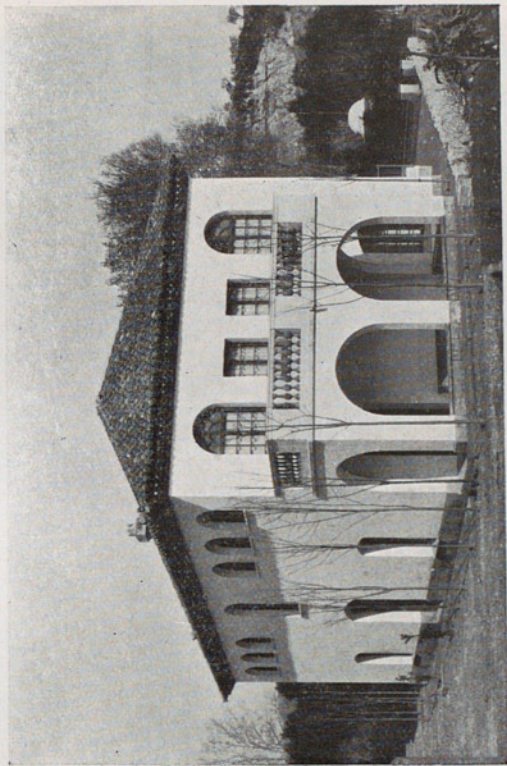
Reforma a Sardanyola
A. A. d'E.

Porxet - 1920

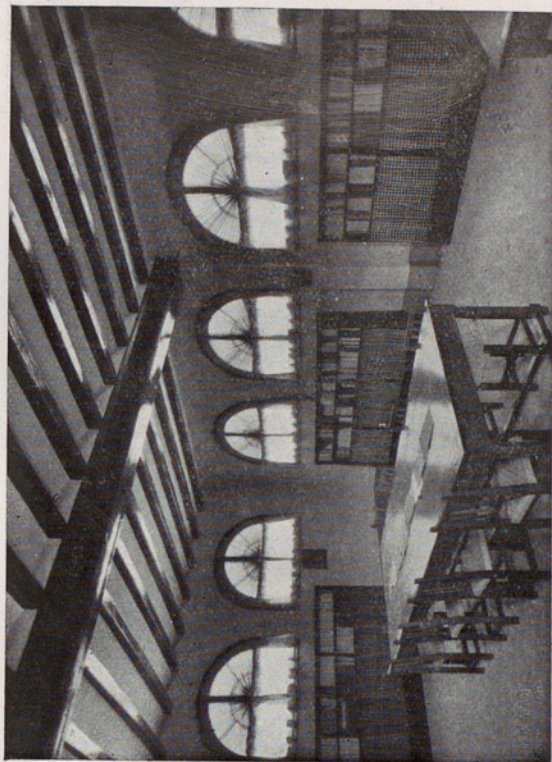
Casal del Moli Vell
Gelida

Façana al jardí
1920-21

Façana del porxet
1920-21

Casal del Moli Vell
Gelida

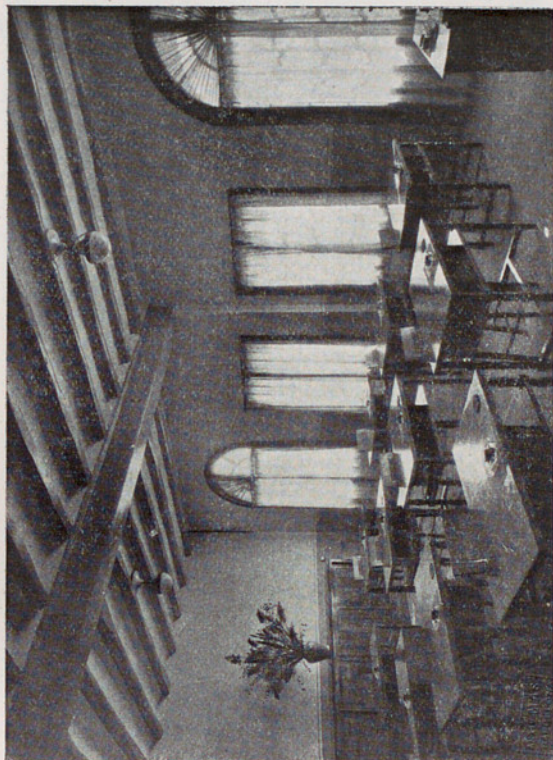
Casal del Moli Vell
Gelida

Biblioteca
1920-21

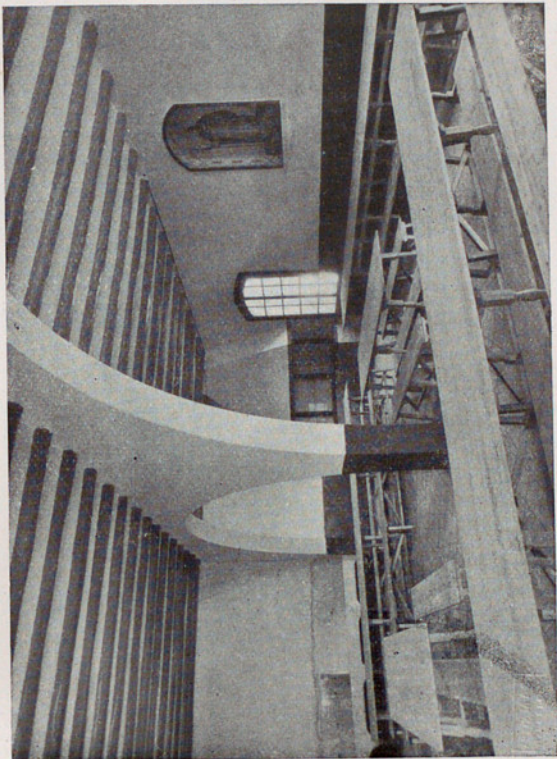
Casal del Moli Vell
Gelida

Vestibul
1920-21

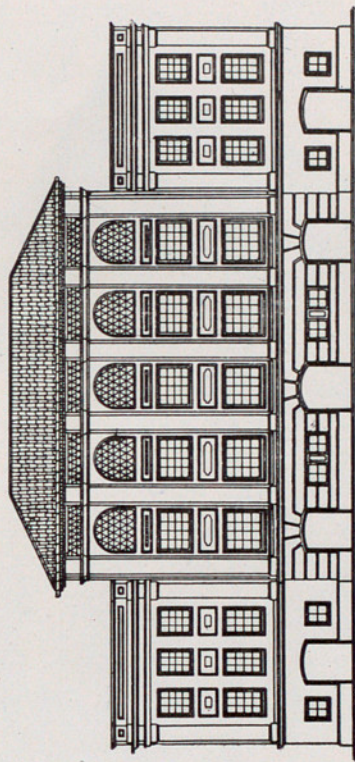
Casal del Moli Vell
Gelida

Escola
1920-21

Menjador
1920-21

Casal del Moli Vell
Gelida

Projecte de Fàbrica
Barcelona

1922

Casa Ll. G.
Sarrià

Entrada i Porteria
1921-23

Casa Ll. G.
Sarrià

Façana d'entrada
1921-23

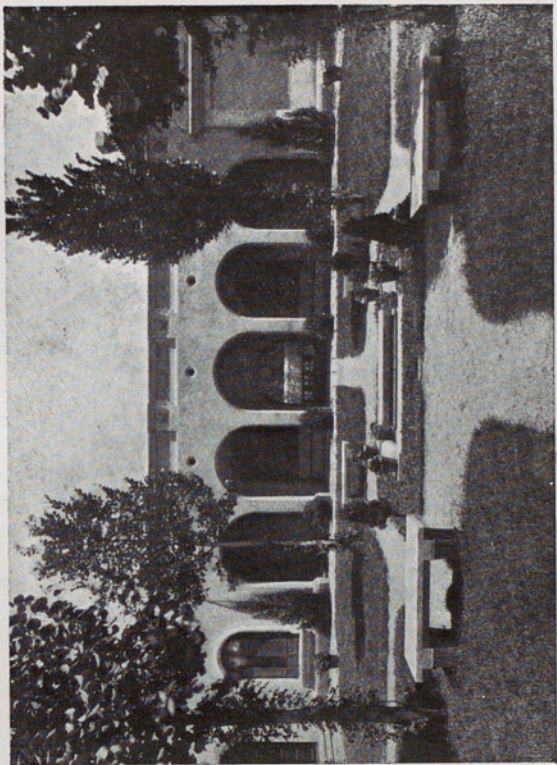
Casa Ll. G.
Sarrià

Vista des de la pergola
1921-23

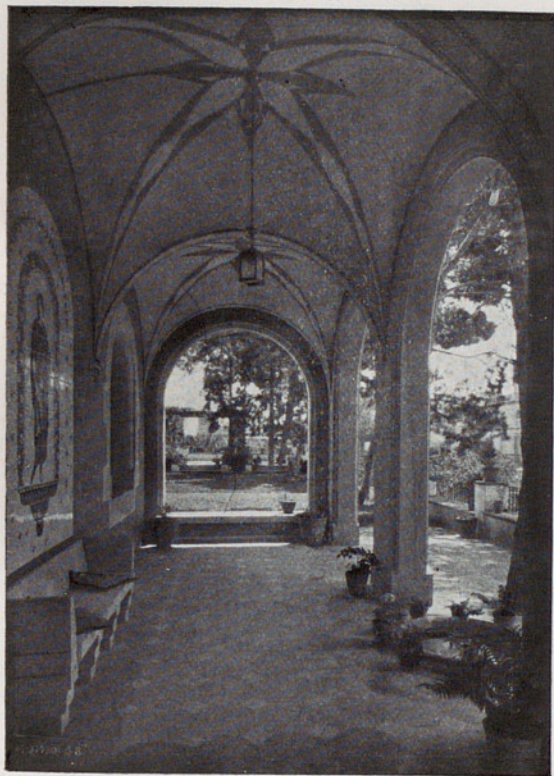
Casa Ll. G.
Sarrià

Fragment de façana
1921-23

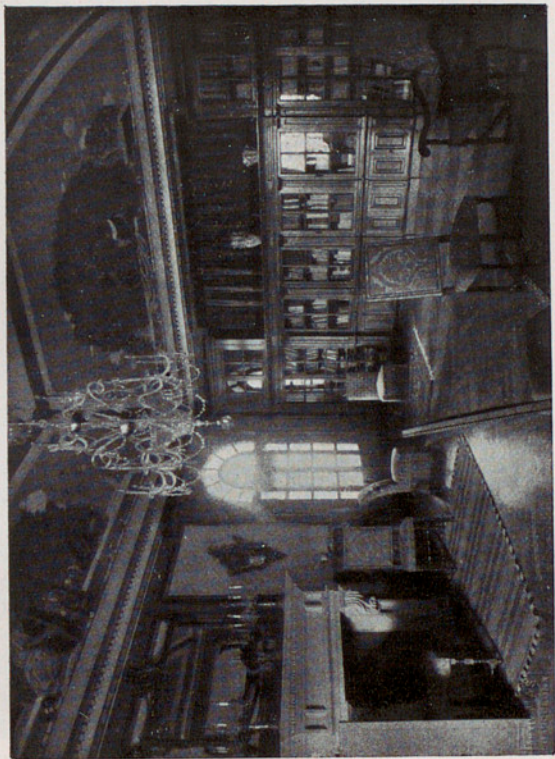
Casa L. C.
Sarrià

Porxada
1921-23

Casa Ll. G.
Sarrià

Porxet
1921-23

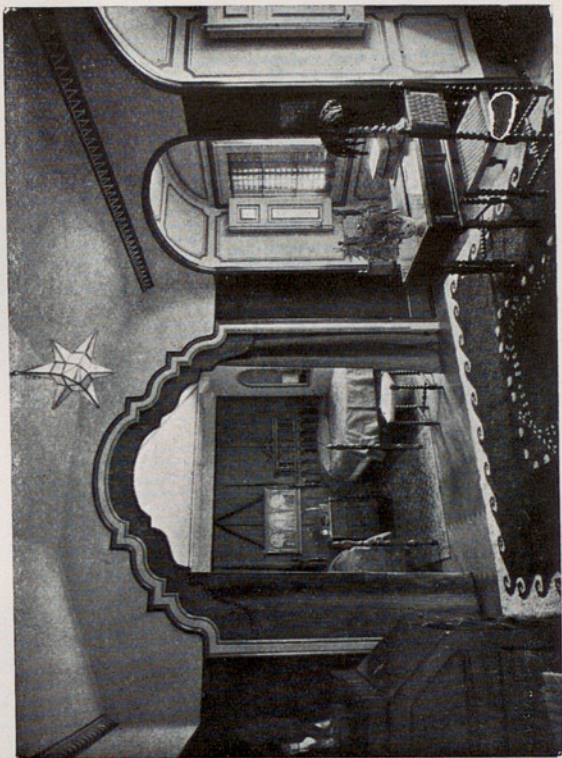
Casa Ll. G.
Sarrià

Biblioteca i Sala de Música
1921-23

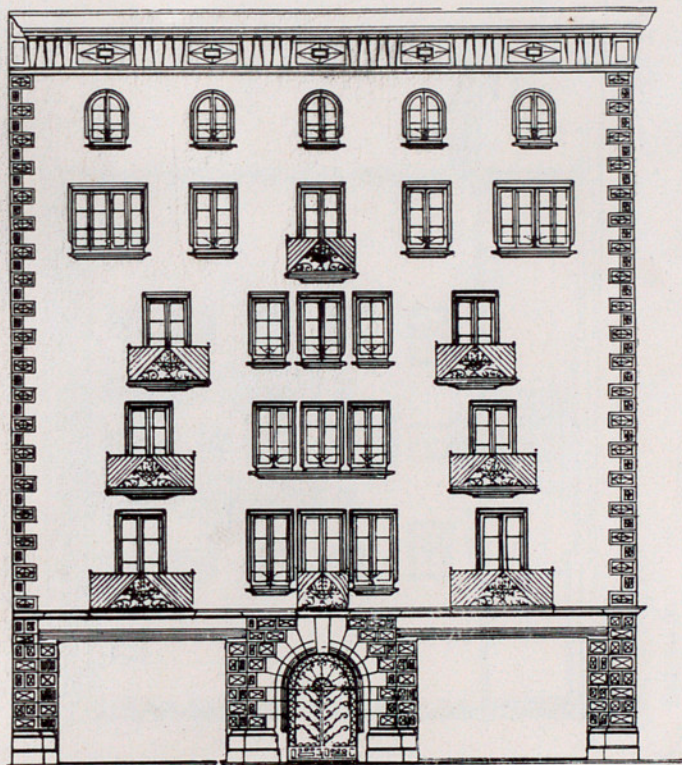
Casa Ll. G.
Sarrià

Menjador
1921-23

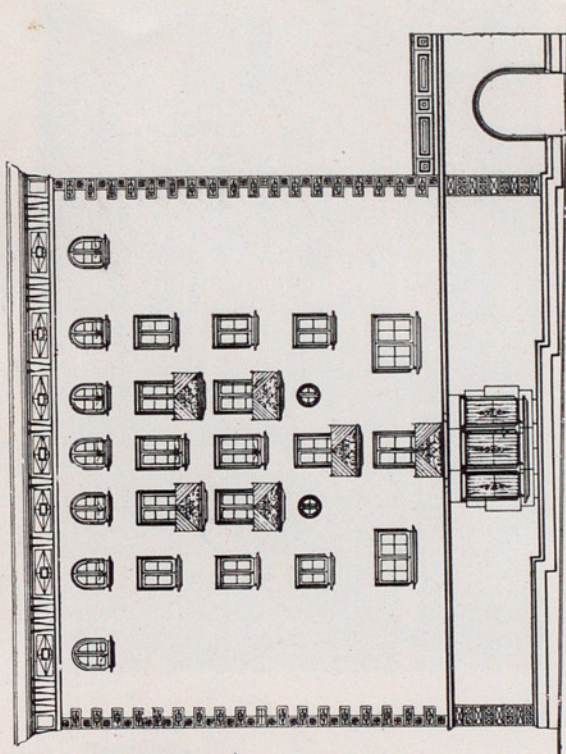
Dormitori
1921-23

Casa Ll. G.
Sarrià

Casa de lloguer
Barcelona

1923-24

1923-24

Casa de lloguer
Barcelona

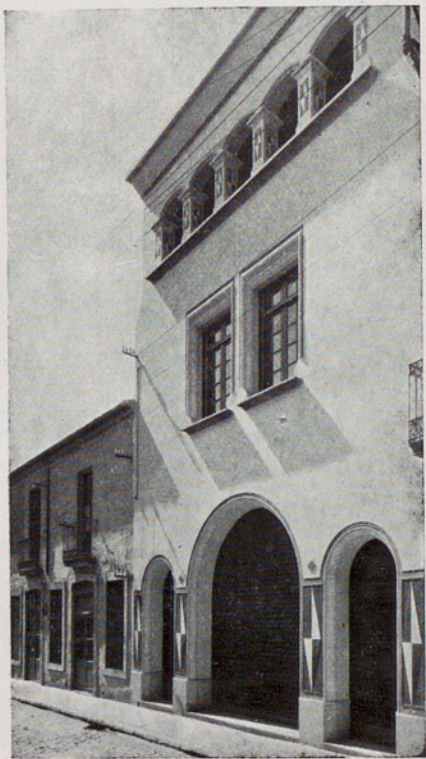
Casa de lloguer
Barcelona

1923-24

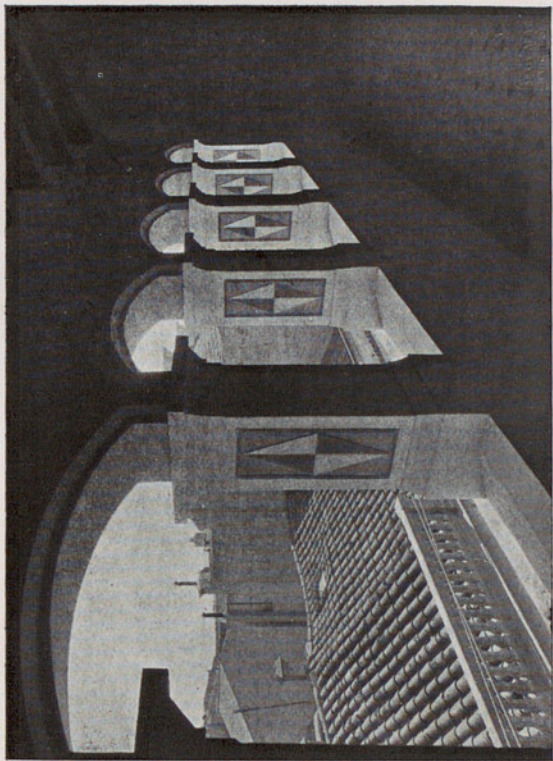
Casa de lloguer
Barcelona

Portal d'entrada
1923-24

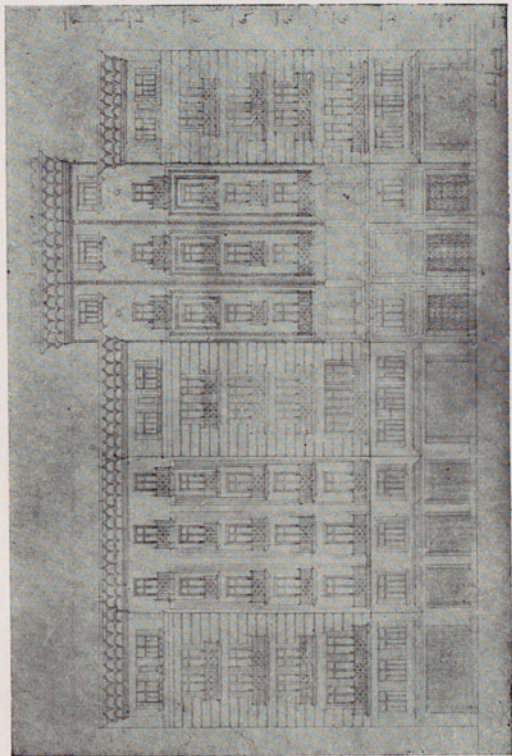
Casa A. O.
Sabadell

1925-26

Casa A. O.
Sabadell

Porxet
1925-26

Casa de lloguer «C.^a E.^a S. B.»
Barcelona

Projecte en curs d'execució
1926

MONOGRAFIES D'ART

PINTURA, ESCULTURA, DIBUIX,
CARICATURA, ARQUITECTURA,
ARTS APLICADES.

VOLUMS PUBLICATS

PINTURA

Marquès-Puig, per Carles Riba

Joaquim Torres-Garcia, per Josep-F. Ràfols

Rafael Benet, per J. M. López-Picó

ARTS APLICADES

Jaume Mercadé, per Joan Sacs

Antoni Badrinas, per Rafael Benet

ARQUITECTURA

Antoni Puig Gal·lalt, per Joan Sacs

DE PUBLICACIÓ IMMEDIATA

PINTURA

Jaume Guardia, per Rafael Benet

ARTS APLICADES

Tomàs Aymat, per Josep Llorens Artigas

Monografies d'Art
de les Edicions
«Quatre Coses»
s'imprimeixen en
els tallers Omega
del Carrer Ample
de Barcelona

R.17.281

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

1500443471

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA
DE BARCELONA

BIBLIOTECA

Res. har.

REG.

17.281

C¹
17

SIG.

72.021.1(P.4)80c

MONOGRAFIES D'ART

Administració

SALA PARÉS-LIBRERIA

Petritxol, 5

Barcelona

1926

4 PSESSES